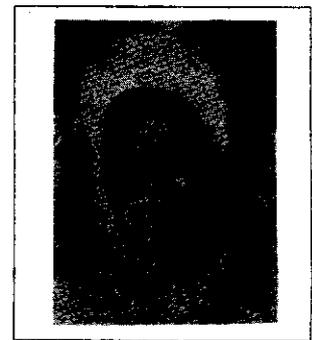

درگذشتگان

درگذشت آیت الله قاضی زاهدی

حضرت مستطاب آیت الله حاج شیخ علی قاضی زاهدی (قدس سره) از مفاخر علمای گلپایگان به شمار می رفت. فقید سعید در سال ۱۳۴۶ ق (۱۳۰۶ ش) در بیت علم و تقوا و فضیلت زاده شد. خاندانش پیشینه چند صد ساله روحانیت و مرجعیت را برعهده داشتند (و اینک مسجد و پل و مقبره معروف قاضی زاهد یادگار آنان در گلپایگان است). پدرش مرحوم آیت الله آقا رضا قاضی زاهدی (م ۱۳۸۴ ق) و نیای بزرگوارش مرحوم آیت الله حاج میرزا ابوالقاسم (۱۳۴۷ ق) - داماد آیت الله العظمی آخوند ملا زین العابدین گلپایگانی - (۱۲۱۸-۱۲۸۹ ق)، همه از علمای بزرگ و خدمتگزاران شرع مقدس بوده اند. آن مرحوم پس از دوران کودکی و نوجوانی و اتمام آموزش متوسطه، به علوم دینی روی آورد و مقدمات و بخشی از ادبیات و سطوح را نزد پدر بزرگوارش و دیگر علمای گلپایگان فراگرفت. سپس به حوزه علمیه قم آمد و باقیمانده سطوح را نزد آیات

عظام: گلپایگانی، نجفی مرعشی و سید احمد خوانساری آموخت و پس از آن به درس خارج آیات ثلاثه حوزه علمیه قم آقایان: سید محمد تقی خوانساری، سید محمد حاجت کوهکمری و سید صدرالدین صدر و به جز آنان، در درس آیت الله حاج شیخ عباسعلی شاهرودی هم حاضر شد و بهره های فراوان برد. سپس در درس مرحوم آیت الله العظمی بروجردی شرکت جست و از محضر آن بزرگمرد فخرآفرین، بحثهای متعدد فقهی و اصولی را استفاده کرد. سال ۱۳۷۸ ق بود که به اصرار گروهی از مردم شهرش، به گلپایگان بازگشت و تا پایان عمرش به تالیف، تدریس، اقامه جماعت و راهنمایی مؤمنان پرداخت. یکی از ویژگیهای آن مرحوم، تبلیغ دین از راه وعظ و منبر و تفسیر قرآن پس از نمازهای جماعت خویش بود که از این رهگذر موفق شد سه بار تمام قرآن را تفسیر نماید. فقید سعید دارای مجلسی خوش، حافظه ای قوی، احاطه ای تام بر قرآن و روایات و تاریخ و ادبیات عرب و عجم بود به دیگران احترام می نهاد و تواضع و ساده زیستی از زندگی اش نمودار و در استخاره و ادعیه و اذکار مورد مراجعه گروهی بسیار بود. تألیفات وی عبارتند از: ۱- زبدة التفاسیر (ج ۱) - ۲- تفسیر سوره لقمان و سجده ۳- قصص قرآن مجید ۴- زندگانی چهارده معصوم علیهم السلام (ج ۲) - ۵- چهل حدیث ۶- راهنمای متوسلین و مستشفعین ۷- ریاض یا مجموعه دلفریب ۸- شرح لغات بدیعی

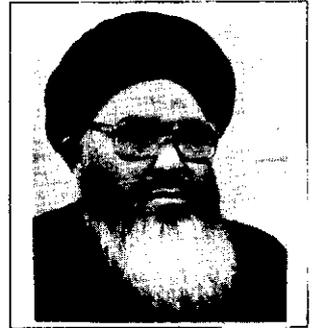
۹- دیوان اشعار فارسی بنام «بدر و هلال» که همه اینها به چاپ رسیده است. کتابهایی که به چاپ نرسیده است عبارتند از:

۱۰- تقریرات درس فقه و اصول آیت الله العظمی بروجردی ۱۱- جلد دوم زبدة التفاسیر ۱۲- تلخیص الکلام فی تفسیر سورة الانعام ۱۳- تفسیر سورة المائدة ۱۴- تفسیر سورة الاعراف ۱۵- الهدایة الی تواریخ الهداة السادة - زندگی چهارده معصوم علیهم السلام به نظم عربی - ۱۶- ارجوزه یا جنگ زاهد ۱۷- هزار مسأله در علوم ریاضی ۱۸- صیغ العقود ۱۹- رساله در علوم غریبه ۲۰ و ۲۱- جلد دوم و سوم «بدر و هلال».

سرانجام آن عالم بزرگوار پس از پشت سر نهادن یک دوره بیماری، در روز پنج شنبه ۱۶ رجب ۱۴۱۷ ق (۱۹ آذر ۱۳۷۵ ش) در ۷۰ سالگی بدرود حیات گفت. با اعلام خبر وفاتش، در گلپایگان سه روز عزای عمومی اعلام شد و شهر در ماتمی سخت فرورفت و صدای قرآن از مأذنه های تکایا و مساجد پخش گردید.

و صبح روز جمعه پیکر شریفش بر روی دست هزاران نفر از مردم سوگوار تشییع و به قم انتقال داده شد و پس از تشییع مجدد و نماز میت به امامت حضرت آیت الله صافی گلپایگانی در قبرستان شیخان به خاک آرمید.

*

حضرت مستطاب آیت الله حاج سید علی بهشتی ورس افغانی (قدس سره) فقیهی مجاهد و عالمی تلاشگر و خدمتگزار و یکی از چهره های درخشان روحانیت افغانستان به شمار می رفت. وی در سال ۱۳۰۸ ش (۱۳۵۰ق) در بیت علم و تقوا و فضیلت زاده شد. پدرش مرحوم حجة الاسلام آقا سید نبی و جدش مرحوم حجة الاسلام آقا سید طاهر از جمله علمای معروف و محل اعتماد مردم مناطق مرکزی افغانستان بوده اند. فقید سعید پس از پشت سر نهادن دوران کودکی و نوجوانی، به تحصیل علوم دینی نزد والد ارجمندش و برخی از اساتید دیگر -مانند علامه شیخ موسی کلانی- روی آورد و در اندک مدتی ادبیات، منطق، سطح فقه و اصول را فراگرفت و همزمان به تدریس حاشیه و مطول و شرح لمعه روی آورد. سپس در سال ۱۳۳۴ ش راهی حوزه علمیه نجف شد و در محضر آیات عظام: سید محسن حکیم، سید محمود شاهرودی و سید ابوالقاسم خویی به فراگیری خارج فقه و اصول و تفسیر اشتغال ورزید و در خلال آن به تدریس رسائل و مکاسب پرداخت و این همه هشت سال به طول انجامید. آنگاه در سال ۱۳۴۱ ش، با اخذ اجازات متعدد اجتهادی به وطن خویش بازگشت و به تدریس سطوح عالی، تربیت شاگردان، اقامه جماعت، ترویج شعائر مذهبی و خدمات اجتماعی پرداخت. او در همان زمان به تأسیس مدرسه علمیه تخت ورس و مدرسه علمیه باقریه دست یازید و جوانان شیعه از گوشه و کنار در اطراف او گرد آمدند و یک حوزه علمیه منظم پدید آمد و در

کنار تربیت طلاب، برای محصلان و دانش آموزان نیز برنامه هایی ترتیب داد و کار رسیدگی به خصومات و دعاوی و پاسخگویی به مسائل شرعی مردم را نیز بر عهده گرفت و بدین سان نام او در صفحات مرکزی و شیعه نشین افغان بر سر زبانها افتاد.

با تجاوز ارتش سرخ شوروی سابق در دیماه ۱۳۵۷ ش به افغانستان، او با الهام از انقلاب اسلامی ایران و حضرت امام خمینی، پرچم جهاد و مبارزه بر علیه رژیم کفر را برافراشت و با تلاش پیگیر خود توانست رهبران قبایل و متنفذین مناطق هزاره جات را متحد ساخته و قیامهای پراکنده آنان را سامان بخشد و در ۱۷ اردیبهشت ۱۳۵۸ ش بود که با دعوت عمومی مردم به سوی پنجاب حرکت نمود و علما و مجاهدین شیعه از اطراف (ورس، پنجاب، دایکندی) گرد او حلقه زدند و شورای انقلابی اتفافی اسلامی افغانستان را پی افکنند و رسماً در مرداد ۱۳۵۸ این سازمان جهادی شیعی تأسیس گردید و مرحوم آیت الله بهشتی به اتفاق آرا به ریاست آن برگزیده شد و اداره مناطق مرکزی و هزاره جات را بر عهده گرفت و در حقیقت دولتی اسلامی و مردمی را به وجود آورد و با یاری دیگر مجاهدان این مناطق را از کنترل دولت مارکسیستی کابل خارج نمود و مدتهای بسیار پرچم اسلام را در آنجا برافراشت. در سال ۱۳۶۸ ش با تشکیل حزب وحدت اسلامی افغانستان، به عضویت شورای رهبری آن برگزیده شد و تا پایان عمر بر این سمت باقی بود معظم له نسبت به معتقدات مذهبی تعصبی شدید داشت و در مقابل انحرافها و بدعتها سخت می ایستاد، از اختلاف و تفرقه بین شیعیان رنج می برد و از هر فرصتی برای زدودن اختلافات و پاشیدن بذر وحدت در دلها بهره می برد. از دیگر ویژگیهای او بردباری، تواضع و فروتنی، غیرت و حمیت دینی، مناعت طبع، عفو و گذشت و اخلاق خوش او بود.

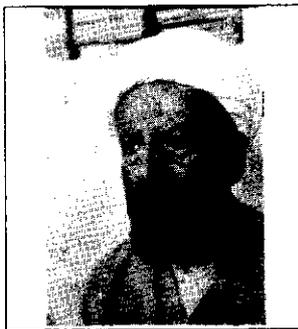
برخی از تالیفات وی عبارت است از: ۱-ارجوزة فی اصول الفقه ۲-شرح حاشیه ملا عبدالله ۳-اصول عقاید ۴-شرح حکمت

منظومه حاج ملا هادی سبزواری ۵-شرحی ناتمام بر رسائل و قوانین الاصول ۶-تقریرات درس فقه آیت الله حکیم ۷-تقریرات درس اصول آیت الله خویی ۸-تقریرات درس فقه آیت الله شاهرودی ۹-اخلاق و تربیت خانواده (چاپ شده) ۱۰-تجربه و مبارزه (چاپ شده).

فقید سعید پس از عمری پربار و سرشار از خدمات دینی و علمی، سرانجام در ۶۷ سالگی در تاریخ ۱۵ مهرماه ۱۳۷۵ ش (۲۳ جمادی الاول ۱۴۱۷) بدرود حیات گفت و درگذشت وی اثری عمیق بر دلهای مردم افغانستان برجای گذاشت.

ناصرالدین انصاری

درگذشت آیت الله شیخ محمد واصف

عالم ربانی محمد بن ابی القاسم الجیلانی معروف به شیخ محمد واصف لاهیجی -عالمی عامل و عارفی سالک الی الله بود که در دوم آبان ماه ۱۳۷۵ به لقاء حق پیوست. واصف لاهیجی اسطوره تقوا و معرفت بود، وی از مدافعین حقیقی اسلام و مذهب شیعه جعفری و روحانیت معظم شیعه بود که در خطیرترین ایام هجوم دشمنان اسلام، او سینه را سپر می کرد و با قلم و بیان از اسلام ناب محمدی (ص) دفاع می نمود کتاب احراق لانه های فساد طبع سال ۱۳۳۱ نموداری از دفاع ایشان است. او در اکثر علوم اسلامی تبحر و درایت کافی داشت. در فقه، اصول، فلسفه، منطق، کلام، درایه، ریاضی و فیزیک استاد بود لذا اکثر علوم را بنظم کشید. وقتی که می نوشت چرک نویشش برای چاپ فرستاده می شد در نوشتارش کمتر

قلم خوردگی دیده می شد وی هیچگاه شک و تردید نداشت و در عقیده اش محکم و استوار بود. بیش از هفتصد اثر از خود به جای گذاشت که بالغ بر ۲۰۰ اثر از آنها به طبع رسیده از جمله:

دیوان اشعار؛ حضرت رقیه (س) (در حالات حضرت)؛ بیت الاحزان عاشقان (در موضوع حسن و عشق و غصه ...)؛ راهنمای میراث؛ رساله الانسان (بهداشت صورت)؛ ارجوزة القيامة (بحث معاد)؛ دروس العقائد؛ دليل البقاء (خواص بقاء از نظر روحی و جسمانی)؛ علم و عالم از نظر اسلام؛ طب النبى (ص)؛ اسرار الشهادة؛ باب الولایه؛ المناجات نامه؛ چهارده معصوم (ص)؛ تاریخ الاثمه (ع)؛ زکاة در اسلام و ...

و باقی آنها به صورت خطی مضبوط است. و اصف لاهیجی مسائل ریاضی ارث را در کتاب میراث خود حل نمود و مبتکر میراث شجرى است وى کتابى در رضاع دارد و رضاع و حج شجرى را مطابق با مذاهب پنجگانه تدوین نمود. او علم و هنر را درهم آمیخت. (ال؟ المبتدع) نمونه ای از ابتکارات اوست که پنج علم را در یک کتاب به نظم آورد. علامه و اصف لاهیجی در سرودن اشعار علمی به زبان عربی بی نظیر بود برخی از علما او را عرب زبان می پنداشتند زیرا در نظم کشیدن ارجوزات علمی به زبان عربی مهارت فوق العاده داشت؛ کتابهای شواهد العقائد، دليل البکا، الحب، شواهد الولایه و ... نموداری از گفتار فوق است. کتاب الفیة علی هامش علم الامام (ع) را در اثبات علم حضوری امام به زبان عربی به رشته تحریر درآورد. در خدمت به مردم همیشه پیشقدم بود در عین دلسوزی و عطوفت و مهربانی عملاً در امورات خیریه قدم اول را برمی داشت در زمان مرحوم آیت الله بروجردی به اذن آن بزرگوار با همکاری روحانیت محترم منطقه، بیمارستان ولی عصر (ع) فوشازده را بنا نمود و کار را به اتمام رسانید. در کار بناهای مساجد همت و شدت به خرج می داد در کار گشایی مردم

هرگز کوتاهی نمی کرد طلاب را تشویق می نمود و از راهنمایی و مساعدت دریغ نمی نمود. در مصاحبت علما سرشار از شوق و شغف می شد و در بحثهای علمی نیروی تازه می گرفت. اغلب دو ساعت به اذان صبح بیدار بود و پس از تهجد به تحقیق و تدوین و تالیف می پرداخت. او دلباخته اباعبدالله الحسین علیه السلام بود وقتی که نام مبارکش را می شنید بلند ضجه می زد و بی تابی می کرد لحظاتی قبل از وفات کاغذ و قلم طلب نمود در عین ناتوانی که نفسهای آخر را می کشید چنین نگاشت (یوسف گل پیرهن خوش می رود) روحش شاد و یادش گرامی باد.

حمید قلندری

*

در گذشت استاد دکتر فلاطوری

دانشمند بزرگ و محقق نام آور، استاد معظم دکتر عبدالجواد فلاطوری از نوادگان حکیم بزرگ علامه ملا اسماعیل اصفهانی یکی از چهره های مشهور اسلامی در اروپا به شمار می رفت. وی در سال ۱۳۰۴ ش (۱۳۴۵ ق) در اصفهان زاده شد، و پس از پشت سر نهادن تحصیلات متوسطه در سال ۱۳۱۹ ش (۱۳۶۰ ق) به فراگیری علوم دینی روی آورد و مقدمات و ادبیات عرب را در اصفهان فراگرفت. سپس به مشهد مقدس کوچید و در محضر اساتید نامدار آن حوزه مانند حضرات آیات: میرزا هاشم قزوینی، میرزا محمد تقی ادیب نیشابوری، حاج شیخ هادی کدکنی نیشابوری، شیخ محمدرضا ترابی خراسانی، میرزا احمد مدرس یزدی زانوی ادب بر زمین زد و ادبیات و سطوح را به خوبی نزد ایشان فراگرفت. سپس به تهران آمد و به ادامه

تحصیل علوم دینی و همزمان با آن در دانشگاه به فراگیری رشته معقول و منقول پرداخت. فقیه سعید شرح منظومه را نزد آیت الله حاج شیخ محمد تقی آملی، اسفار را نزد علامه میرزا مهدی آشتیانی، عرفان و کلام را در محضر آیت الله حاج شیخ محمد علی شاه آبادی و خارج فقه و اصول را در محضر آیت الله آملی و آیت الله العظمی حاج سید احمد خوانساری بیاموخت و در همان زمان در رشته فلسفه اسلامی از دانشگاه فارغ التحصیل شد و از مرحوم آیت الله حاج شیخ محمدرضا کلباسی به اخذ اجازه اجتهاد نائل آمد. وی در سال ۱۳۳۳ ش برای آگاهی از علوم انسانی و فلسفه غرب به آلمان رفت و در آنجا علاوه بر آموختن زبانهای لاتین و یونانی، به تحصیل در رشته های فلسفه، روانشناسی، علوم تربیتی، علوم اجتماعی و تطبیق ادیان پرداخت و در سال ۱۳۴۱ ش به اخذ دکترا نایل آمد و در دانشگاه کلن، تدریس در کرسیهای فلسفه تطبیقی، حقوق، تاریخ ایران، اسلام معاصر، کلام و علوم اسلامی را بر عهده گرفت و دمی از تدریس، تحقیق، تالیف بازنایستاد. او در طول بیش از چهل سال اقامت خویش در آلمان، دهها سخنرانی ایراد کرد و مقالات متعدد در نشریات معتبر آلمانی در جهت دفاع از اسلام نگاشت و به عنوان یکی از متفکران سرشناس شیعه در آلمان معرفی شد.

فقیه سعید در سال ۱۳۵۶ ش، با همکاری گروهی از اساتید مسلمان آکادمی علمی اسلامی را در شهر کلن با هدف ترویج اسلام در اروپا تاسیس کرد که بعدها به هامبورگ انتقال یافت. و موفق شد مطالب کتابهای درسی آلمان پیرامون اسلام را تصحیح نماید و بر پژوهشهای اسلامی دانشجویان در آلمان نظارت دقیق داشته باشد. و شکل درست اسلام را به مردم آن کشور بنمایاند. او یکی از اعضای شورای عالی امور عالم اسلامی دانشگاه الازهر نیز به شمار می رفت. کتابهای وی بسیار است، اما از نام آنها اطلاع دقیقی در دست نیست. برخی از آنها عبارتند از: اخلاق

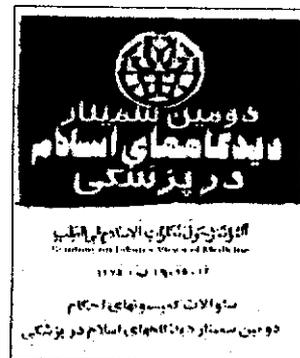
درس بدرود حیات گفت و به جهان باقی شتافت .
ناصرالدین انصاری

خدمت به اسلام، در روز یکشنبه ۹ دی ماه ۱۳۷۵ ش (۱۸ شعبان المعظم ۱۴۱۷ ق) در ۷۱ سالگی به هنگام تدریس در کلاس

عملی کانت و دگرگون بنیادی فلسفه یونانی در اثر طرز اندیشه اسلامی. سرانجام آن استاد فرزانه پس از عمری پر بار و سرشار از

فرهنگی

برگزاری دومین سمینار دیدگاههای پزشکی در اسلام و سئوالهای فقهی و حقوقی آن^۱

در اولین شماره از سال اول آینه پژوهش و در آستانه برگزاری «سمینار دیدگاههای اسلام در پزشکی» مجموعه سئوالهای مرتبط با مسائل فقهی آن سمینار را برای اطلاع عالمان، فقیهان و حقوقدانان، نشر داد. این موضوعات مورد توجه قرار گرفت و عالمان و فقیهان در حوزه اجتهادی دروس خود سئوالها را محور بحث قرار دادند و برخی از فضلان و پژوهشیان حوزه درباره موضوعاتی از آن مجموعه مقاله‌هایی نگاشتند. اکنون نیز در آستانه برگزاری دومین «سمینار دیدگاههای اسلام در پزشکی» مجموعه سئوالهایی را که متخصصان مسلمان و متعهد دست اندرکار سمینار تدوین کرده‌اند و با مسائل فقهی و حقوقی مرتبط است نشر می‌کنیم به امید آنکه فقیهان و عالمان بدیده عنایت بنگرند و تفیج و تبیین این مسائل بپردازند.

آینه پژوهش

ان‌الدین عبدالله الاسلام «سوره آل عمران آیه ۱۹»
شکر بی پایان خداوند متعال را که به ما توفیق عطا فرمود تا بار دیگر به یکی از اساسی‌ترین مسائل جامعه، یعنی تحقق احکام شرع مقدس و اهداف عالی اسلام در امور پزشکی و برطرف نمودن موانع و معضلات کار پرداخته و با نگرش و روشن بینی که اسلام ناب محمدی (ص) به عنوان دین متعالی و مرفعی به جهان خلقت و از همه مهمتر به اشرف مخلوقات یعنی انسان دارد، مسائل و موضوعات مستحدثه و مطرح شده از سوی صاحب نظران و متخصصان و اساتید دانشگاههای علوم پزشکی بویژه دانشگاه علوم پزشکی مشهد را به نظر علما و فقها و بزرگان حوزه‌های علمی و در رأس آنها حوزه‌های علمی قم و مشهد رسانده تا پس از بحث و بررسی مورد نیاز، پاسخهای جامع فقهی و شرعی را جهت روشن شدن وظائف و تکالیف جامعه مسلمان پزشکی کشور و (انشاءالله جهان) عرضه نمایند. و از طرفی با بیان موضوعات و سئوالاتی که مورد بحث در حوزه‌های علمی بوده و نیاز به کارشناسی پزشکی دارد را نیز مطرح تا جامعه پزشکی متخصص و مورد وثوق مساعدت علمی لازم را ارائه نمایند.

مجموعه حاضر که حاصل تلاش کمیسیونهای تخصصی دومین سمینار، گردآوری شده از موضوعات و سئوالات متعددی است که طی سالهای اخیر طرح شده (که بعضاً پاسخ فقهی آنان نیز از سوی مراجع عظام، امام بزرگوار راحمان رحمة الله علیه و مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای بیان گردیده) تقدیم می‌گردد تا بار دیگر موضوعات مستحدثه پزشکی با بهره‌گیری از سئوال سمیمی و بصری بروشی جدید در این سمینار مطرح شده و مورد

بررسی و دقت نظر فقهی قرار گیرد، تا انشاءالله با اعلام نظر فقهای بزرگ میهن اسلامی احکام تقلیدی و احکام حکومتی مشخص شده و در راه خدمت به بیماران و نیازمندان به خدمات پزشکی بیش از پیش احکام نورانی اسلام ملاک عمل قرار گیرد، تا ضمن حفظ حدود شرعی و حقوق بیماران، جامعه مسلمان پزشکی کشور اجر و ثواب خدمات خود را دریافت نموده و در پیشگاه ایزد متان روسفید باشد ان شاءالله.

از محضر علما و فقهای بزرگوار و اساتید و دانشمندان و اسلام شناسان تقاضا دارد پیرامون موضوعات مطرح شده غور و بررسی لازم معمول داشته و با قبول زحمت حضور در دومین سمینار که در روزهای ۱۴ و ۱۵ و ۱۶ اسفندماه ۷۵ در دانشگاه علوم پزشکی مشهد برگزار خواهد شد، نظرات فقهی و دیدگاههای اسلام در امور پزشکی را ارائه نمایند. ارسال مقالات و یا خلاصه مباحث مورد علاقه شما به دبیرخانه سمینار موجب امتنان خواهد بود.

دبیر سمینار

دکتر سید حسین فتاحی معصوم

*

موضوع وصیت برای تشریح و پیوند اعضا کمیسیون تشریح و پیوند اعضا

سئوالات:

- آیا انسان مالک بدن خود می‌باشد یا نه؟ و می‌تواند وصیت نماید پس از فوت، بدن یا اجزایی از بدن خود را برای تشریح یا پیوند عضو در اختیار
- محل برگزاری سمینار: مشهد، تالار شهید هاشمی نژاد، بیمارستان امام رضا (ع)
تلفن: ۳۳۰۳۱۷
دبیرخانه: مشهد، بیمارستان قائم (عج)
تلفن: ۸۰۹۰۷۲-۸۰۹۶۱۶ فاکس